

життя суспільства, є серйозною перепорою для реформ в економіці, гальмує становлення ринкових інститутів, перешкоджає надходженню інвестицій.

Корупція – це системна масштабна проблема, яку повинні вирішувати як правоохоронні органи, так і держава та суспільство. На рівні законодавчого регулювання відносин протидії корупції встановлюються заборони та визначаються засоби юридичної відповідальності.

Разом з тим, вивчення досвіду найбільш успішних у цьому питанні держав є кроком на шляху національного самовдосконалення України. Вивчивши деякі аспекти світового досвіду щодо протидії корупції та спираючись вже на власний досвід, а також аналізуючи наукові розробки антикорупційного змісту стає можливим визначити ідеологічні й методологічні основи вдосконалення влади та визначення перспектив подолання такого негативного явища в Україні як корупція.

Зокрема суспільство потребує відкритості, щоб у державі формувалася система управління, при якій і виконавча влада, і приватні власники виконували свою роботу в єдиному правовому полі, а завдяки взаємопорозумінню уникалися б будь-які конфлікти задля розвитку всіх сфер життєдіяльності країни.

Список використаних джерел

1. Індекс корупції CPI-2016. Безкарність та недієве правосуддя тримають Україну на корупційному дні. URL: <https://ti-ukraine.org/research/indeks-korupsiyi-cpi-2016/>

2. Рейтинг корупції E&Y: Україна на першому місці серед 41 країни. URL: http://news.liga.net/ua/news/politics/14730211-reyting_korupts_e_y_ukra_na_na_pershomu_m_sts_sered_41_kra_ni.htm

Скулиш Євген Деонісійович,
провідний науковий співробітник
наукової лабораторії з проблем
досудового розслідування ННІ № 1
Національної академії внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор

СИСТЕМНІСТЬ ЯК ОСНОВА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

В Україні прояви, масштаби, специфіка і динаміка корупції стали наслідком загальних політичних, соціальних і економічних проблем. Корумпованість державного апарату в останні роки спричинила глибоку кризу у взаємовідносинах суспільства і держави,

підірвала авторитет владних інституцій, призвела до критичного зростання соціальної напруги.

Корупція – це соціальне явище, яке має соціальну обумовленість, соціальні закономірності розвитку та здійснює негативний вплив на соціальні процеси. Існуючи в суспільстві та будучи породженням суспільних відносин, корупція пронизує різні соціальні сфери суспільства, по-різному деформуючи суспільні відносини. Тлумачення слова «корупція» (лат. – «corruption») як «псування» і «розбещування» підкреслює, перш за все, саме глибинну сутність корупції як соціального явища.

Б.В. Романюк зазначає, що корупцію слід розглядати як різновид соціальної корозії, яка роз'їдає та руйнує органи державної влади, державу і суспільство загалом [1, с. 14].

Відповідно до Закону України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII, корупція – використання особою, зазначеною у ч. 1 статті 3 цього Закону, наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, зазначеній у частині першій статті 3 цього Закону, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей [2].

На думку В.В. Четверикова, корупція – це не просто сукупність певних протиправно-корисливих діянь, а особливо небезпечне «соціальне зло, що породжується глибинними соціальними суперечностями суспільства, держави та його інститутів» [3, с. 303].

В українській державі корупція в усіх її проявах залишається однією з найбільочіших проблем функціонування і розвитку нашого суспільства, а вивчення її феномену та наукове обґрунтування методів боротьби з цим явищем є і надалі пріоритетним та актуальним напрямком сучасної правової науки. Корупція в Україні розглядається як системна, інституційна проблема, яку необхідно вирішувати в загальному контексті переходу від тоталітарної до демократичної системи державного управління, що спирається на розвинене громадянське суспільство.

Упродовж останніх років в Україні неодноразово проводились за участю правоохоронних структур масштабні антикорупційні заходи, однак відчутних результатів зазначені заходи не дали. Більше того, масштаби корупції мають тенденцію до подальшого збільшення як в аспекті обсягів та рівня, так і в аспекті показника ціни.

На думку фахівців, така ситуація значною мірою стала наслідком того, що протидія корупції в нашій державі здійснюється безсистемно. Головні зусилля витрачаються на подолання окремих корупційних проявів, а не на усунення причин і умов що їм сприяють.

Не менш вразливою виявилась спроба весь комплекс адміністративних, економічних та правових проблем врегулювати нормами і положеннями одного Закону України – «Про засади запобігання та протидії корупції», а до цього додається також той факт, що функція протидії корупції покладена переважно на правоохоронні органи.

Складність проблеми протидії корупції полягає в можливості корумпованих структур та конкретних осіб, що мають владу і повноваження суттєво перешкоджати намаганням проникнути у сферу їх кримінальної відповідальності, а також – у неготовності правоохоронних органів та політичних сил суспільства до безкомпромісної протидії корупції. У країні відсутні соціальні та політичні традиції публічного викриття корупціонерів, хоча такі намагання робились, а також спеціальні криміналістичні прийоми викриття фактів корупції, що є серйозною перешкодою для ефективної протидії корупційним проявам.

Слід зазначити, що нерідко корупційні моральні відхилення як і корупційні правопорушення, є наслідком конфлікту інтересів, тобто обставин, які сприяють корупційним діям внаслідок виникнення протиріч між приватними інтересами особи та її службовими повноваженнями.

Принципово важливим є розуміння того, що саме масова корупція в наших умовах унеможливує побудову здорового громадянського суспільства, негативно впливає на формування міжнародного іміджу нашої держави, відбивається на інвестиційній привабливості та показниках національної економіки.

При організації заходів з протидії корупції слід враховувати:

- корупція стала системною та вразила всі гілки влади на різних рівнях управління;
- у свідомості громадян сформувалися стереотипи: з одного боку неприйняття корупції та визнання її суспільної шкоди, з іншого – готовність обирати корупційні шляхи у разі необхідності вирішення необхідних питань;
- недостатня реальна готовність соціальних груп суспільства бути учасниками антикорупційної діяльності, яку ініціює держава;
- інститути громадянського суспільства залишаються слабкими та не достатньо розвиненими, у суспільстві поширені настрої соціальної апатії та зневіри у спроможність зміни ситуації на краще.

Список використаних джерел

1. Романюк Б.В. Законодавство України та зарубіжних країн щодо протидії корупції. Міжнародний досвід боротьби з корупцією: [монографія] / Б.В. Романюк, О.Ю. Бусол. – К., 2010. – 628с.
2. Закон України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 49, ст.2056.

3. Четвериков В.В. Административно-правовые меры противодействия коррупции в деятельности исполнительной власти / В.В. Четвериков // Право и политика. – 2008. – № 2. – С. 303–308.

Стрельбицька Лілія Миколаївна,
завідувач кафедри цивільно-правових
дисциплін Національної академії
Служби безпеки України, доктор
юридичних наук, професор;

Стрельбицький Микола Павлович,
головний науковий співробітник
Національної академії Служби
безпеки України, доктор юридичних
наук, професор

ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ТА ІНШИХ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ

Вітчизняну корупцію часто і цілком обґрунтовано називають однією із найсерйозніших внутрішніх загроз національній безпеці України в сучасних умовах. Американський фахівець Джордан Сндрю з цього приводу у червні 2018 року заявив: «Якщо Україна провалить антикорупційну реформу, то і втрачають сенс усі інші її реформи». Апогей боротьби з корупцією в Україні свідомо чи ні співпав із радикальним реформуванням правоохоронної системи і Служби безпеки України, що й викликає потребу суспільно-правового осмислення цього процесу. Основними визнаними принципи такого реформування сьогодні є: ефективність; наступальність; підзвітність; інформаційна прозорість; конспірація в роботі; соціальний та правовий захист особового складу.

Особливої уваги тут заслуговують питання налагодження ефективного запобігання корупції, яке включає в себе усунення причин та умов, що сприяють формуванню злочинних намірів окремих недержавних організацій, іноземних спецслужб, груп та осіб; перешкоджання сформованих ними протиправних корупційних намірів; їх нейтралізація.

У цій діяльності має надаватись пріоритет співпраці з міжнародними інституціями та зарубіжними спецслужбами, в першу чергу США у сфері протидії корупції, виявлення та розшуку закордонних активів, одержаних від корупційних та інших злочинів, особливо політичної та владної корупції, подолати яку зусиллями вітчизняних спецслужб неможливо. Транснаціоналізація корупції, тобто її вихід за межі національної території, на сьогодні є глобальним світовим процесом. Це створює численні перешкоди для розвитку правових та соціального-економічних відносин, здійснює